

Dzień Sybiraka

17 września

17 września 1939 r. pod kłamliwym pretekstem „wzięcia w opiekę życia i mienia ludności ukraińskiej i białoruskiej” zamieszkującej wschodnie tereny Polski oraz „wyzwolenia ludu polskiego od nieszczęść wojny”, żołnierze sowieccy wkroczyli na terytorium Rzeczypospolitej. Dla broniącej się przed najazdem niemieckim Polski był to cios w plecy. Państwo polskie zaatakowane z dwóch stron nie było w stanie obronić swojego terytorium. Tego dnia władze Rzeczypospolitej z prezydentem Ignacym Mościckim, premierem Felicjanem Sławojem Składkowskim i ministrami oraz naczelnym wodzem Edwardem Rydzem-Śmigłym zdecydowały o opuszczeniu kraju. W celu zachowania ciągłości państwa polskiego siedziba władz RP miała zostać przeniesiona na terytorium Francji.

Zajęcie ziem polskich przez dwóch okupantów było efektem układu zawartego w sierpniu 1939 r. między hitlerowskimi Niemcami i stalinowskim Związkiem Sowieckim. Do historii przeszedł jako „pakt Ribbentrop - Mołotow”, a jego konsekwencje określane bywają mianem „czwartego rozbioru Polski”. Polacy na zajętych przez Sowietów ziemiach poddani byli licznym represjom. Tracili mienie, wolność i życie. Przedstawiciele polskich elit: żołnierze, policjanci, urzędnicy, padli ofiarą zaplanowanej serii zbrodni, której symbolem stał się Katyń.

Setki tysięcy mieszkańców zajętych ziem zesłano na Syberię. Wielu z sybiraków pozostało na nieludzkiej ziemi na zawsze. Wielu pozostałych przy życiu nie wróciło do Ojczyzny - zachowali oni jednak Polskę i polskość w sercach. Ci, którym dane było wrócić, powrócili do Polski innej niż ta, którą opuszczali. Przez lata sowieckiej dominacji w czasach powojennych pamięć o ich cierpieniach, o wywózkach, o życiu w łagrach, była zakazana albo ściśle reglamentowana.

Dopiero po odzyskaniu przez Polskę suwerenności możliwe było upamiętnienie polskich ofiar i męczeństwa doznanego z rąk funkcjonariuszy państwa sowieckiego. Data 17 września stała się symbolem krzywd doznanych z rąk wschodniego sąsiada - w tym cierpień zesłańców. Po przełomie 1989 r. tego właśnie dnia prawdę o losach Polaków wywiezionych na wschód i więzionych w sowieckich łagrach przypominali żyjący sybiracy oraz ich potomkowie. Zdecydowali oni, że 17 września obchodzony będzie Światowy Dzień Sybiraka. W 2013 r. postanowiono wpisać tę datę katalogu świąt państwowych. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wszystkim Polakom zesłanym na Syberię, inne tereny Rosji i Związku Sowieckiego. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upamiętnia tych, którzy tam zginęli, tych, którym udało się powrócić do Ojczyzny, tych, którzy osiedli w różnych częściach świata, oraz tych, którzy pozostali w miejscu swego zesłania, gdzie kultywowali polskość” - głosi przyjęta przez aklamację uchwała Izby.

[PDF](#)

[Następny wpis](#)

[Poprzedni wpis](#)